

aan **Schouwen**

**Pieter
Zeeman**

School voor en door het eiland

#Nomnomnom

Eten op Schouwen-Duiveland

Saai eiland?

Top 10 hang-outs

Antwerpen

of

Rotterdam?

*In de toekomst
shoppen we in
Burgh-Haamstede*

COLOFON

Uitgever:
Pieter Zeeman Zierikzee
www.pieterzeeman.nl

Hoofdredacteur
Kathinka Kraaijenbrink

Tekst en redactie:
Bas den Adel
Oscar Aerts
Wessel Brozius
Matthijs de Keijzer
Abdulai Jalloh
Amber Seijkens
Binck Raats
Jasper Dhont
Evy Bouwman
Maria Lagendijk
Tobias van den Berg
Amé Luijten
Maurits Lemsom
Janne Oosterhoff
Mila Radecke

Fotografie:
Renée van der Voorn
Isa Bom
Anne-Marie Kieboom
Shannon van Dijk
Alexandra Groenendijk

Vormgeving
Kathinka Kraaijenbrink
Emme Lotte Bezemer
Jelte Stout
Bas den Adel

Illustraties:
Naomi de Vlieger
Noa Dekkers
Isa Berrevoets

Modellen:
Fleur Just
Sterre Meijer

Drukwerk:
Drukkerij Zoetewey Yerseke
www.dzy.nl

Copyright:
Klas v3a
Pieter Zeeman 2019-2020

Aan Schouwen (en Duiveland),

Ja, we mopperen wel eens op ons thuis. Maar zoals niemand iets lelijks mag zeggen over je familie, behalve jij, zo mag ook niemand lelijk doen over ons eiland: Schouwen-Duiveland. Sommigen van ons wonen in Zierikzee en anderen in de kleine kernen, maar allemaal zijn we gehecht aan onze thuisbasis. En toen ons door stichting Stad en Lande werd gevraagd na te denken over de toekomst van het eiland, deden we dat dan ook graag.

We hebben hier zoveel moois, leuks en bijzonders. Hoe kunnen we onze generatie en alle jongeren na ons ervan overtuigen dat Schouwen-Duiveland de moeite van het blijven waard is? En hoe maken we het eiland zo aantrekkelijk dat ook anderen zich hier willen vestigen? Als we Schouwen-Duiveland een levendig eiland willen houden, zijn dat belangrijke vragen. Samen hebben wij daar op verschillende manieren een antwoord op gevonden. We schetsen ons ideale eiland door grenzeloos te fantaseren over wat we hier graag zouden willen doen - en schreven daar een artikel over. En we brachten in kaart hoe vreselijk veel moois er hier eigenlijk al is. Die fantasieën en liefhebberijen brachten we bij elkaar in dit magazine. Voor iedereen, om te aanschouwen hoe schitterend ons thuis is.

Bas, Oscar, Tobias, Isa, Emme Lotte, Isa, Evy, Wessel, Noa, Jasper, Shannon, Abdulai, Fleur, Matthijs, Anne-Marie, Maria, Maurits, Amé, Sterre, Janne, Binck, Mila, Amber, Jelte, Naomi, Renée

klas v3a 2019-2020 Pieter Zeeman Zierikzee.

*We danken hartelijk voor alle hulp, inspiratie en andere bijdragen:
Stichting Stad en Lande
Zeil-, sport- en surfcentrum Brouwersdam
Strandrestaurant Our Seaside Renesse*

INHOUD

Pieter Zeeman: onze school 5

In gesprek met de rector over de toekomst van de school

De 10 mooiste plekken van het eiland 9

Niks te beleven? 15

Betere ideeën voor het weekend dan Netflixen onder een dekentje.

Per spoor naar Schouwen-Duiveland? 17

Het eiland in kaart 19

Shoppen om de hoek 21

Een hele dag shoppen op het eiland? Zo zouden wij het graag zien!

Mode in Brouwershaven 23

Fijne truien voor op of aan het water

Elk jaar een feestje! 25

Jaarlijkse evenementen op
Schouwen-Duiveland

Popcorn op de achterbank 27

Idee voor de toekomst: een drive-in
bioscoop in Zierikzee

Eten aan zee 35

De beste adresjes volgens de redactie

Wil je dan bolussen meenemen? 37

De vraag die elke Zeeuw regelmatig krijgt. Nu kun
je ze zelf maken!

Jong & Oud op Schouwen 29

Een oudere en een jongere vertellen over leven op
Schouwen-Duiveland

Zeeuws voor gevorderden 31

Een puzzel in Zeeuws dialect

Ab Initio 33

“Kinderen moeten met plezier naar school komen.”

Pieter Zeeman heeft een missie: duurzaam bijdragen aan de leefbaarheid van Schouwen-Duiveland. Rector Peter van der Gaag vertelt hoe de toekomst van de school eruitziet.

Een school voor de toekomst

Rector Peter van der Gaag over de rol van Pieter Zeeman op het eiland.

Tekst: Jasper Dhont en Binck Raats

Peter van der Gaag heeft een opdracht: het behouden van het voortgezet onderwijs op Schouwen-Duiveland. Op een vrijdagochtend mogen wij onze les Nederlands gebruiken om hem daarover alles te vragen.

Schouwen-Duiveland is een krimpgebied: er vertrekken steeds meer mensen dan er bijkomen. Dit wil de gemeente natuurlijk voorkomen. De rector van Pieter Zeeman is ervan overtuigd dat de school daarin een belangrijke rol kan spelen; als er geen school is, dan vertrekken immers meer gezinnen.

GOED ONDERWIJS

Het is dus belangrijk dat de school blijft voortbestaan. Van der Gaag wil dit vooral voor elkaar krijgen door ervoor te zorgen dat er goed onderwijs gegeven wordt. Het beschikbare geld binnen de school moet dan ook vooral daarin geïnvesteerd worden. Maar wat is goed onderwijs? 'We hebben het dan over onderwijs dat verzorgd wordt door goede docenten, en waarbij er veel mogelijkheden zijn in het kiezen van vakken. Kinderen moeten met plezier naar school komen,' aldus Van der Gaag.

EEN NIEUWE SCHOOL VOOR IEDEREEN

Het huidige gebouw is aan vervanging toe en dus werd er nieuwbouw ontworpen. De nieuwe Pieter Zeeman krijgt een lichte uitstraling en heeft andere ruimtes dan het huidige gebouw. Er zijn bijvoorbeeld collegezalen en extra leerpleinen. Bij de leerpleinen is een stilleruimte waar je zelfstandig kunt werken onder begeleiding van een docent. Ook komen er praktijkruimtes met nieuw materiaal.

Een andere belangrijke verandering is dat er een einde komt aan de scheiding tussen de verschillende afdelingen. Het onderscheid tussen vmbo (het huidige gebouw Noord) en havo/vwo (het huidige gebouw Zuid) verdwijnt. 'In de echte wereld heb je ook allemaal verschillende mensen door elkaar heen,' zegt Van der Gaag. Hij vindt het belangrijk om bij elkaar les te hebben. De nieuwe school is daardoor ook veertig procent kleiner. Het gebouw is ontworpen door een team met alle mensen die er in en om komen te werken. Er is overleg geweest tussen de architect, enkele docenten, leerlingen en de rector. De school is dus ideaal voor iedereen en er is met iedereen rekening

gehouden. Omdat er onderwijs wordt geboden van praktijkonderwijs tot en met vwo, moet de school zo de logische keuze worden voor ieder kind op het eiland.

VOOR EN DOOR SCHOUWEN-DUIVELAND

Pieter Zeeman wil een school zijn voor en door het eiland: ze hebben elkaar immers nodig. Daarom wordt zoveel mogelijk de verbinding gezocht met inwoners en bedrijven van Schouwen-Duiveland. Die samenwerking wordt bijvoorbeeld zichtbaar in het feit dat leerlingen praktijklessen volgen buiten het schoolgebouw, zoals de laslessen bij de Zuidhoek. Daarnaast vliegen leerlingen uit om stage te lopen bij allerlei ondernemingen, van basisschool tot bungalowpark. De leerlingen van de afdeling Horeca, Bakkerij en Recreatie zijn een vaste kracht op Aemstie Alive en verzorgen jaarlijks een kerstdiner voor het Leger des Heils. Vanuit de afdeling Zorg en Welzijn worden bijvoorbeeld verwenmiddagen georganiseerd voor de bewoners van de Cornelia. Leerlingen van Pieter Zeeman gaan de straat op om zwerfafval te ruimen of om de stad op te fleuren met kleurige straatpoëzie. Gastdocenten vanuit allerlei beroepsvelden komen hun expertise delen.

DE BOUW

Het nieuwe gebouw komt vrijwel op dezelfde plek te staan als de huidige school. Andere locaties zijn wel onderzocht, maar dit bleek de beste plaats. De nieuwe school wordt in de zomer van 2021 gebouwd en moet na de zomervakantie klaar zijn. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de nieuwbouw al eerder gereed zou zijn, maar doordat budget en ontwerp niet op elkaar aansloten, is de datum uitgesteld.

De nieuwe Pieter Zeeman wordt gebouwd waar nu het sportveld van de school is. Daardoor kunnen de lessen ook gewoon door blijven gaan totdat alles af is: pas daarna hoeft het oude gebouw te worden afgebroken.

TOEKOMST

Op de nieuwe school komt er nog beter onderwijs. Een belangrijk verschil wordt dat leerlingen de kans krijgen om meer zelf te kiezen waaraan ze hun leertijd besteden: 'Is iemand bijvoorbeeld heel goed in wiskunde, maar minder goed in Engels? Dan kan diegene ervoor kiezen om meer tijd aan Engels te besteden, maar óók om juist nog beter in wiskunde te willen worden,' vertelt de rector.

Er gaat ook veel meer gewerkt worden met diagnostische toetsen: toetsen die niet voor een cijfer worden gemaakt, maar om voor de leerling duidelijk te krijgen waarin hij al heel goed is en waar hij zichzelf nog kan verbeteren.

Op deze manier wil Pieter Zeeman een fijne school zijn voor iedereen. Voor nieuwe middelbare scholieren moet het toch fijn zijn dat er een goede, mooie school zo dichtbij is. De hoop en verwachting is dan ook dat in de toekomst steeds meer kinderen van Schouwen-Duiveland als vanzelfsprekend voor een schooltijd op Pieter Zeeman kiezen.

An aerial photograph of a coastline. The water is a vibrant turquoise color, with a white sandy beach curving along the shore. In the distance, there are green fields and a few buildings under a clear blue sky. A dark, curved structure, possibly a breakwater or pier, is visible in the water on the right side.

De mooiste plekken op Schouwen-Duiveland

1. De Brouwersdam.

'Wanneer je op de Brouwersdam
komt, gaat je blik meteen naar dat
eindeloze blauwe water dat tot aan
de horizon ligt.'

Foto: Riet de Ronde

2. De Bruse Mossel

'De mossel is kenmerkend voor Bru, zeker als het 'mossel-feest' gevierd wordt, als start van het mosselseizoen.'

3. Het strandje Viane
'Een leeg haventje, alleen voor roeibootjes. Zo'n mooie en rustige plek.'

Foto: Riet de Ronde

4. De haven van Zierikzee

'De witte brug, de Zuidhavenpoort, het water en de bootjes: zo sfeervol.'

5. Slot Haamstede

'Een bezoek aan dit mooie slot en het bijbehorende bos is alleen mogelijk tijdens Open Monumentendag en voelt dus extra bijzonder.'

6. De Zeelandbrug

‘...want dan ben je bijna thuis.’

**PLOMPE TOREN
BURGHSLUIS**
Men zegt dat van het dorp Koudekerke na een ramp alleen deze toren is overgebleven. Het complete verhaal is te beluisteren bij de toren zelf. Een beklimming van de toren levert een prachtig uitzicht op over de Oosterschelde.

**VLEUGELBUNKER
BURGH-HAAMSTEDE**
In de Zeepedduinen zijn nog tientallen bunkers uit de Tweede Wereldoorlog te vinden. Ze maakten onderdeel uit van de Atlantikwall. Een interessant stuk geschiedenis. In de kleinere bunkers overwinteren tegenwoordig vleermuizen.

**NEELTJE JANS
VROUWENPOLDER**
Begonnen als museum, maar inmiddels is Neeltje Jans bijna een pretpark. Er is niet alleen veel te leren, maar ook heel veel te doen. Heel erg gaaf is de mogelijkheid om te zwemmen met haaien!

ZOVEEL
te
doen
Vervelen is geen optie
Tekst: Oscar Aerts

**FILMTHEATER
ZIERIKZEE**
In Fizi worden zowel grote Hollywoodfilms als bijzondere arthouse films gedraaid. De film- en theaterzaal is gezellig knus, net als de foyer. We hoeven het eiland niet af voor een avondje film.

**SLOT MOERMOND
RENESE**
Het huidige slot stamt uit 1513, maar de eerste versie van het kasteel werd tussen 1229 en 1244 gebouwd. Fundamenten daarvan liggen nog aan de overkant van de gracht. Op het landgoed rond het slot kan mooi gewandeld worden.

HET STRAND RENESE

Met bijna 17 kilometer zandstrand is het strand van Renesse een geliefde zomerbestemming voor toeristen. Maar voor de locals is het ook in de winter een toplocatie voor heerlijke strandwandelingen. Warme chocolademelk na afloop en het geluk is compleet.

WATERSNOODMUSEUM OUWERKERK

Het museum vertelt alles over de Watersnoodramp van 1 februari 1953. Gevestigd in vier caissons die het laatste gat in de dijken dichtten. In het vijfde caisson is de museumbrasserie, waar ook geluncht en gedieneerd kan worden.

SINT LIEVENSMONSTER- TOREN ZIERIKZEE

“De dikke toren” zoals hij genoemd wordt, zou de hoogste toren van Nederland worden, maar in 1510 was het geld op. Op 29 november 2019 werden de ontbrekende meters eenmalig met laserstralen toegevoegd.

STADHUISMUSEUM ZIERIKZEE

Hier leer je alles over de geschiedenis van Zierikzee. Ook kun je vanuit het museum de oude gevangenis in het Gravensteen bezoeken. Het museum is gevestigd in het oude stadhuis van Zierikzee. Lang niet voor iedereen bekend: er is een heerlijk tuinterras!

DE BROUWERSDAM OUDDORP

Surfen, kiten, suppen, zeilen, shoppen óf lekker neerploffen bij een van de vele restaurants en kijken naar alle activiteiten: op de Brouwersdam is er voor iedereen iets te doen. Vaste locatie voor jaarlijks hoogtepunt Concert at Sea.

Per spoor naar Ellemeet?

Als we onze fantasie de vrije loop mogen laten gaan, wat vinden wij dan een broodnodige toevoeging aan het eiland? Ons antwoord: een spoorverbinding vanaf Zierikzee om snel en simpel van en naar het eiland te kunnen komen.

Motivatie

Wanneer iemand in Amsterdam op zit moment zou zeggen 'Kom, we gaan naar het bos of het strand op Schouwen-Duiveland,' dan zou diegene uren onderweg zijn met het openbaar vervoer om hier te komen. Jongeren die gaan studeren, moeten wel op kamers, omdat een snelle verbinding met hun studiestad er niet is. En als ze eenmaal op kamers gaan, is de drempel om weer terug te verhuizen verhoogd.

Locatie

Het treinstation zou logisch gecombineerd moeten worden met het busstation in Zierikzee. Op deze manier ontstaat er een groot knooppunt voor het openbaar vervoer, van waaruit het hele land eenvoudig bereikbaar is.

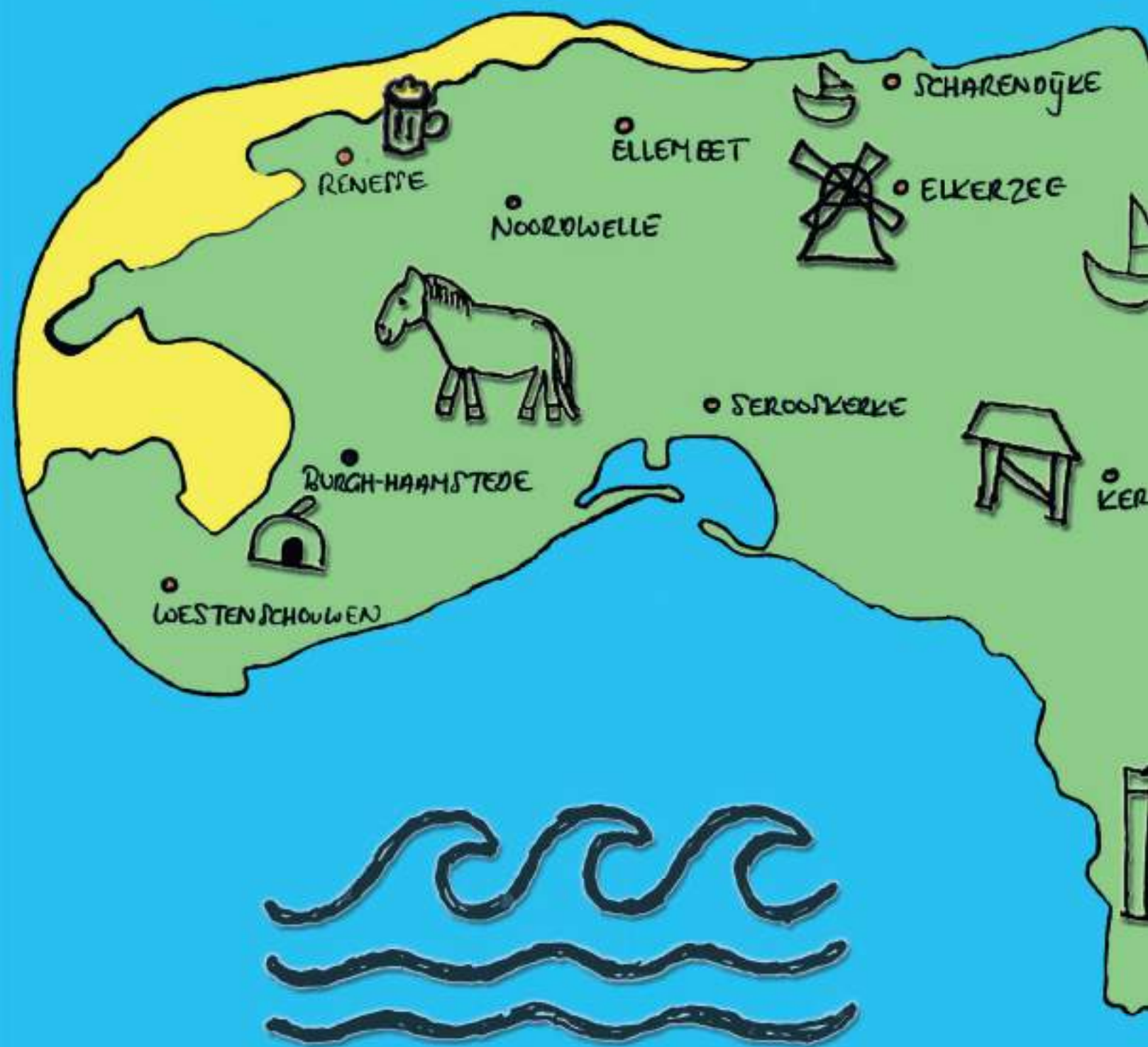
Inrichting

In onze visie zou het station moeten voorzien in treinverbindingen met Utrecht, Breda, Amsterdam en Den Haag. Rotterdam ontbreekt bewust in dit rijtje, omdat er al een goede en snelle busverbinding met die stad is vanaf het eiland. We kiezen voor deze steden, omdat daar een groot potentieel aan dagjesmensen woont en omdat het studentensteden zijn, waardoor Schouwse jongeren makkelijker vanaf het eiland kunnen gaan studeren.

Uniek idee?

Tim Sekac startte al eerder een petitie voor twee nieuwe spoorlijnen van Roosendaal naar het eiland. De eerste vanaf Roosendaal naar Renesse via Sint-Philipsland, daarna met een spoorbrug over het kanaal verder naar Bruinisse, Sirjanland, Dreischor, Zonnemaire, Brouwershaven, Scharendijke en Ellemeet; de tweede spoorlijn van Roosendaal naar Nieuw-Haamstede, Tholen, dan met nog een spoorbrug over het Kanaal naar Ouwerkerk, Zierikzee, Serooskerke en Burgh-Haamstede.

zie ook: pzc.nl

SCHOUWEN

N-DUIVELAND

Illustratie: Noa Dekkers en Isa Berrevoets

Foto: Michael Jarmoluk via Pixabay

De lekkerste truien

voor op of aan het water

Concert at Sea

Een kaartje krijgen is inmiddels een teamprestatie geworden, maar als het lukt staat je iets geweldigs te wachten. Het festival met de mooiste locatie van heel Nederland. Met goed weer is de Brouwersdam tijdens het laatste weekend van juni al jaren the place to be.

Bruse Mosse1 feesten

Kermis, muziek en lekker eten. Elk derde weekend van juli is het feest in Bruinisse! Officieel het evenement overigens 'Visserijdagen Bruinisse'

Straô rieën

Straô is een jarenlange traditie op de stranden van Schouwen-Duiveland. Deze traditie stamt al uit 1643 en herhaalt zich elk jaar in de maanden januari en februari. Straô is een dorpsfeest dat acht weken voor Pasen plaatsvindt. De boeren rijden met hun trekpaarden door hun eigen dorp heen naar het strand. Straô was vroeger bedoeld voor de trekpaarden op stal die na een winter de stal uit mochten. De boeren en hun trekpaarden reden na de winter naar het strand om de benen van het paard in het zoute zeewater te wassen. Hierdoor zijn de sokken van het paard weer schoon.

Havendagen Zierikzee

Elk laatste weekend van augustus staat Zierikzee drie dagen lang op z'n kop. Podia vol livemuziek, waaronder de schoolband PartyPuberz van Pieter Zeeman, een kade vol lekker eten en allerlei activiteiten voor jong en oud door de hele stad. Traditioneel wordt ook Neptunus onthaald op de Oosterschelde.

Waar is dat feestje?

Als je op Schouwen-Duiveland woont, zijn er van die evenementen die elk jaar opnieuw een hoogtepunt zijn.

Want feestjes vieren, dat kunnen we als geen ander.

We zetten de mooiste jaarlijks terugkerende evenementen op een rijtje.

Aemstie Alive

Ieder jaar in januari trekt het hele eiland naar Burgh-Haamstede. Voor elke doelgroep is er een programma op Aemstie Alive: 'Goud voor Oud' voor de senioren van het eiland en Aemstie Kids en Aemstie Teenagers voor de jeugd. Wist u dat leerlingen van Pieter Zeeman de bediening verzorgen op Goud voor Oud?

Het feest vindt altijd plaats op een zaterdag en daarbij hoort een volgorde van dorpen. Als eerste kwam Renesse, daarna volgde Burg-Haamstede en dan Noordwelle. Vervolgens was Ellemeet aan de beurt en tot slot Serooskerke. Straô is nog steeds een hele mooie traditie die elk jaar wordt gehouden. Als de Straô eraankomt, komen alle maneges en stallen bijeen om de rit te rijden. De hele zaterdag is het feest in de dorpen. Wanneer de paarden op het strand komen, ziet het er heel indrukwekkend uit, omdat ze met zo'n grote groep zijn. Het is dus zeker de moeite waard om een keertje te komen kijken!

Drive-in bioscoop

Af en toe zien we het wel eens voorbijkomen in een film of serie: een groep vrienden die naar een drive-in bioscoop gaan. Dat ziet er toch supergezellig uit? Maar helaas: dat gebeurt dus alleen in de film en niet in ons alledaagse leven.

Zo kwamen wij op het idee om een drive-in bioscoop te realiseren op Schouwen-Duiveland. Beleef een fantastische filmervaring met vrienden of familie vanuit je eigen auto. Hou elkaar vast tijdens een horrorfilm of zing luidkeels mee met Mama Mia! Geniet van de buitenlucht, de sfeer en de film... Wij zetten ons toekomstplan uiteen!

Waarom?

We zouden graag een drive-in bioscoop op het eiland willen, omdat er daar nog niet veel van zijn in Nederland. We denken dat er wel veel animo voor kan zijn, omdat het weer eens iets anders is en dus tamelijk uniek. Voor de film (en ook tijdens, in dit geval) kun je lekker bijkletsen met je autogenoten en samen genieten van echte klassiekers. Wij denken dat dit een goede manier is om de samenleving samen te brengen of om gewoon een topavond te hebben met familie of vrienden.

Info

De bioscoop moet plaats bieden aan ongeveer vijftig auto's. Er wordt betaald per auto, ongeacht het aantal passagiers daarin. Er mogen niet meer mensen in de auto zitten dan er officiële zitplaatsen voorhanden zijn. De kosten per auto bedragen 25 euro. Omdat niet iedereen een eigen auto heeft of met iemand mee kan rijden, hebben we ook een beperkt aantal zitplaatsen. Dit zijn comfortabele stoelen of zitzakken, zodat je heerlijk relaxed naar de film kan kijken. De prijs voor een individuele bezoeker die gebruik wil maken van een van onze zitplaatsen is tien euro.

Food & Drinks

Op locatie zal er voldoende gelegenheid zijn om iets te eten of te drinken te halen. Denk daarbij aan de standaard items die je bij reguliere bioscopen ook ziet: M&M's, chips en natuurlijk popcorn. Maar ook borrelhapjes komen wat ons betreft op het menu. Daarnaast is er natuurlijk een ruime keuze aan frisdrank: in onze bioscoop wordt geen alcohol geschonken.

Locatie

Een geschikte locatie lijkt ons het grote veld naast het Laco Sportcentrum. Er moet immers veel ruimte zijn om tenminste vijftig auto's kwijt te kunnen. De plek is ook makkelijk bereikbaar en ligt niet in een woonwijk, zodat daar geen sprake zal zijn van geluidsoverlast. Ook kunnen er zo geen mensen gratis meekijken vanuit hun woning. Een perfecte plek dus!

TIPS

Natuurlijk gaat het ook vooral om de sfeer en ervaring. Hoe maak je je auto nog gezelliger voor een filmavondje?

* Zorg voor voldoende kussentjes

* Hang fairy lights op

* Neem een deken mee

JONG

en

oud

Vertellen over het leven op Schouwen-Duiveland

Tekst: Maria Lagendijk en Evy Bouwman

MEVROUW NELLA BOUWMAN, ZIERIKZEE

Woont u al heel uw leven op Schouwen-Duiveland?

Nee, niet heel mijn leven. Ik heb wel mijn hele jeugd op Schouwen-Duiveland gewoond, maar ik ben geboren in Noord-Brabant in 1944. Toen stond de hele boel onder water, waardoor iedereen een weg moest. Na de oorlog ben ik weer teruggekomen. Voor de ramp heb ik bij de Zee-landbrug gewoond en na de ramp midden in Schouwen. Nadat ik getrouwd was, ben ik naar Haamstede gegaan.

Vanwege werk zijn we weer naar Zeeuws-Vlaanderen en Westkapelle gegaan. Sinds 1978 zijn we weer teruggekomen naar Schouwen-Duiveland.

Wat deed u als meisje van 14 jaar?

Vanaf de polder moest ik elke dag naar school fietsen. Soms draaide er een film in het oude verenigingsgebouw. Ik deed ook aan korfbal. Verder hielp ik veel thuis, want alles moest weer opnieuw opgebouwd worden na de ramp.

Wat is er het meest veranderd op Schouwen-Duiveland vergeleken met vroeger?

Vooral de drukte. Het toerisme was er altijd wel al redelijk veel, maar over het algemeen is het drukker en haastiger geworden.

Hoe denkt u dat Schouwen-Duiveland er over een aantal jaar uit zal zien?

Ik denk niet dat er nog veel zal veranderen, want de grote veranderingen zijn al geweest, zoals de verbindingen tussen de eilanden. Wel hoop ik dat er meer verzorgingshuizen komen. Deze zijn wegbezuinigd, maar dit wordt wel een probleem, doordat sommige mensen echt niet meer op zichzelf kunnen wonen.

Zou u naar een grote stad willen verhuizen?

Nee, daar heb ik nooit behoefte aan gehad. ik heb wel drie maanden in Den Haag gezeten, maar het wonen hier vind ik heerlijk. Het is een prachtige natuur met de zee, de wolken en de heldere lucht. Dit vind ik ook een groot voordeel van Schouwen-Duiveland.

Hoe is het om nu op te groeien op Schouwen-Duiveland?

Als jong kind is het erg rustig, maar wel leuk. Je leert hier als kind wel om goed te kijken naar de natuur; daarvan hebben we hier tenslotte meer dan genoeg. Als kind was er altijd genoeg te ondernemen, want er zijn overal wel kleine speeltuintjes. Dat was erg leuk.

Maar nu is het soms nogal saai. Na je zestiende is er wel meer te doen, maar tot die tijd is het net niks voor pubers. Het enige wat je hier wel volop kunt ondernemen is sporten.

Zelf hockey ik drie keer per week en in mijn vrije tijd maak ik ook graag muziek. Met de Zeeuwse Muziekschool op het eiland zit ik wat dat betreft wel goed.

Ben je van plan om zelf op het eiland te blijven wonen na je schooltijd?

Nee, voor mij is het hier écht te rustig. Ik hou juist zo van drukte. Het liefst zou ik later in Amsterdam gaan wonen.

Wat zou er moeten veranderen om je toch nog over te kunnen halen om hier te blijven?

Het zou fijn zijn als er meer winkels kwamen, en dan vooral de meer mainstream ketens zoals

Zara, Forever 21 en H&M. Ik zou het liefst alle voorzieningen willen hebben die er in de randstad ook zijn. Dan komen er misschien ook wat meer mensen, en daarmee de drukte die ik zo leuk vind.

Hoe hoop jij dat Schouwen-Duiveland er later uit komt te zien?

Het zou fijn zijn als het eiland wat meer ingericht wordt op de jeugd, met voorzieningen die aansluiten op hun behoeftes. Er zijn ideeën genoeg: waterpretparken, drive-in bioscopen, winkelcentra, restaurants die iets exotischer zijn. Natuurlijk kan niet alles zomaar neergezet worden, maar het zou goed zijn als er meer jongeren en jongvolwassenen naar het eiland zouden komen. Die moet je dan wel wat te bieden hebben.

Zeeuws voor gevorderden

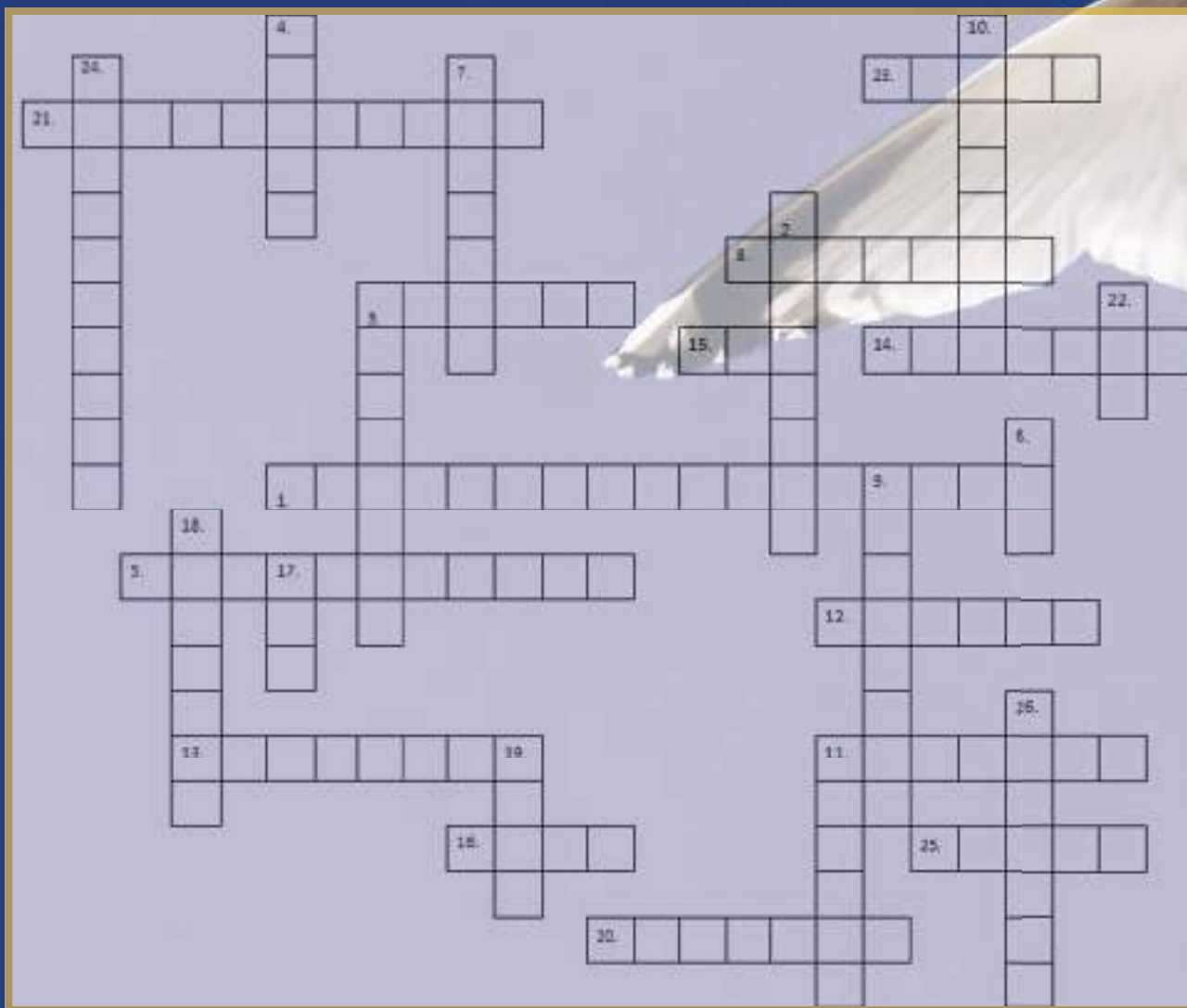
Een puzzel op z'n Zeeuws. Vertaal de Zeeuwse woorden naar het Nederlands en noteer de vertalingen in de puzzel. Dit is een puzzel voor de echte Zeeuwen en hij is niet makkelijk. Letters zoals -ij en -ui zijn geschreven in twee vakjes.

HORIZONTAAL

1. pimpampoentje
3. koose
5. melkwiet
8. ruusoad
11. stremien
12. smosse
13. aolemoale
14. vuulte
15. nok
16. rieve
20. aerbezem
21. Fliplander
23. kaesse
25. den oest

VERTICAAL

2. kuvellesse
3. (de) huus
4. dulve
6. nist
7. pee mit juun
9. schoere
10. schutteldoek
17. reke
18. hornet
19. laône
22. wulder
24. petoaten
26. tengels

*'t Is stille wear
as 't nie waait*

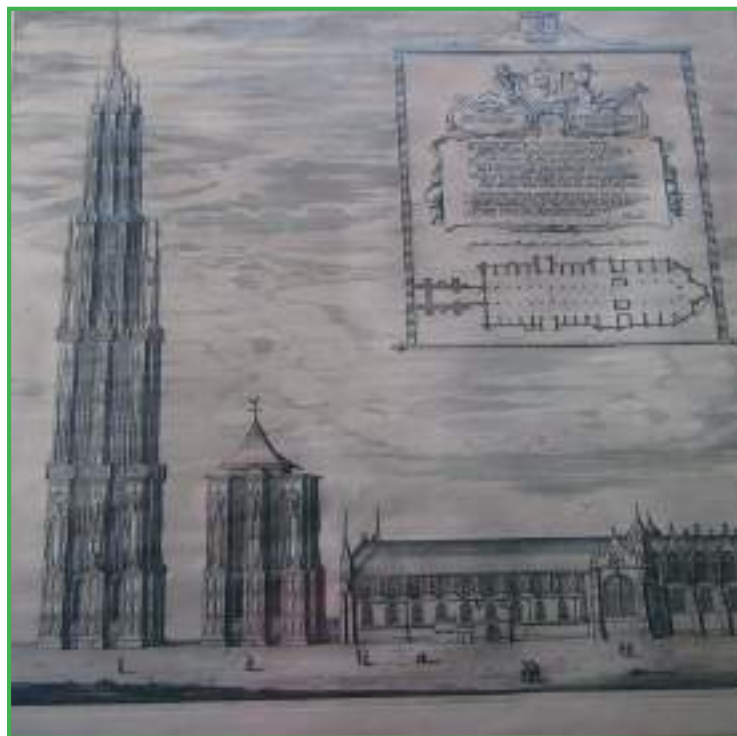
AB INITIO

De dikke toren is het baken van Schouwen-Duiveland. Hij had eigenlijk nog veel hoger moeten worden, maar dat ambitieuze plan werd nooit uitgevoerd.

Na eeuwen wordt hij nu alsnog afgebouwd... met lasers!

Tekst: Jessica van der List

De oorspronkelijke plannen, die nooit werden uitgevoerd.

'Hoe mooi zou het zijn om voor deze avond, in de thematiek van het toekomstproof maken van Schouwen-Duiveland, de toren 'af te bouwen' naar het hoogste punt. Als een symbolisch lichtend baken dat vanaf een grote afstand te zien zal zijn op het eiland, oprijzend in het landschap in de duisternis van deze winteravond. Als een standvastig element op het eiland vroeger, nu en in de toekomst.'

Met deze woorden motiveerde Jessica van der List, beeldend kunstenares en docente kunstvakken op Pieter Zeeman, haar idee om de Sint Lievensmonstertoren in Zierikzee af te bouwen. Voor de jubileumviering van de stichting Stad en Lande werd bedacht dat de leerlingen van Pieter Zeeman aan de slag zouden kunnen gaan met de vraag hoe zij Schouwen-Duiveland in de toekomst zouden zien. Verandert er veel, zien zij zichzelf hier nog wonen, wat zou er eventueel moeten veranderen om hier te willen blijven? Al deze thema's zijn bij verschillende vakken, zoals de kunstvakken, maatschappijleer en Nederlands, uitgewerkt om vervolgens op de jubileumviering van 29 november 2019 gepresenteerd te worden in de Nieuwe Kerk te Zierikzee.

DE SINT LIEVENSMONSTERTOREN

In de omgeving van Zierikzee is de toren een heel duidelijk baken. Herkenbaar in het landschap, maar ook een teken van thuiskomen voor mensen die weg

zijn geweest en hem in de verte al zien opdoemen in het landschap. Hij is dus zowel symbolisch als fysiek herkenbaar voor mensen van het eiland. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de Dikke Toren ongeveer 122 meter hoog zou worden. De architect Keldermans wilde hiermee de hoogste toren van Nederland creëren. Maar de toren heeft deze hoogte nooit bereikt en is blijven steken op 'slechts' 62 meter hoogte. Tot nu.

AB INITIO - VANAF HET BEGIN

Het kunstproject van Van der List en haar leerlingen krijgt de toepasselijke naam 'Ab Initio', wat 'vanaf het begin' betekent. Met vier groene laserstralen wordt het oorspronkelijke bedoelde hoogste punt van de Dikke Toren gemarkeerd. De exacte hoogte is door leerlingen berekend.. Deze laserstralen zullen twee uur zichtbaar zijn voor de mensen van het eiland en misschien ook wel daarbuiten.

Tijdens de uitvoering van het project op 29 november wordt aan iedereen op het eiland gevraagd vooral te filmen en foto's te maken en hun foto- en filmmateriaal door te sturen naar Pieter Zeeman. Op die manier kan na het project nog een expositie worden ingericht met posters en filmbeelden.

Eten op het eiland

Iedereen die een puber in huis heeft of heeft gehad, weet: Eten. Is. Alles. De redactie van aanSchouwen is daarop geen uitzondering. Een van de redenen dat we zo houden van Schouwen, is dat je er zo vreselijk lekker kunt eten.

FoodFacts by Pontes

Misschien wel een van de best bewaarde geheimen van het eiland is het restaurant van Pieter Zeeman. Dat geheim mag best uit de wereld, want de vierdejaars leerlingen van de afdeling Horeca, Bakkerij en Recreatie zetten daar op donderdagavonden een heerlijk diner op tafel - vanaf oktober tot de eindexamenperiode in het voorjaar.

De leerlingen serveren een driegangenmenu met een amuse. Het menu is altijd een verrassing, afhankelijk van zaken als het seizoen en feestdagen, maar ook van de exameneisen. Geen verrassing is de prijs: die is 14,50 per persoon, exclusief drankjes.

Reserveren kan via de receptie van de school op 011-415751. Meer info over eten bij FoodFacts?

Zie www.facebook.com/foodfactspz

Our Seaside - Renesse

De voltallige redactie van aanSchouwen is op bezoek geweest bij Our Seaside.

Hartelijk dank voor de warme ontvangst! Dit restaurant wil nadrukkelijk niet zomaar een strandtént zijn, maar een strandrestaurant en dat is te zien aan de zorgvuldige inrichting. Pal aan zee kun je hier heerlijk lunchen of dineren.

Strandrestaurant Our Seaside in Renesse

Hotel Restaurant Bom

Burgh-Haamstede

De Gecroonde Suykerbiet

Zierikzee

Meneer Nilsson

Zierikzee

Ristorante Il Gallo

Westenschouwen

De Heerenkeet

Kerkwerve

De Proeverij

Zierikzee

de
LEKKERSTE
BOLUS
van
SCHOUWEN-DUIVELAND

We zouden geen echte Zeeuwen zijn als we de Zeeuwse bolus niet op waarde wisten te schatten. Een paar keer per jaar verschijnen er lijstjes die vertellen waar je de beste bolussen haalt. Laat je niks wijsmaken: de beste bolussen maak je gewoon zelf!

BENODIGDHEDEN: DE BEREIDING:

500 g bloem
15 g kristalsuiker
0.5 ei
10 g zout
50 g verse gist
215 ml water
250 g donkerbruine basterdsuiker
50 ml melk
25 g roomboter
4 el kaneelpoeder
1 el citroensuiker

Verwarm de oven voor op 225 graden. Meng de bloem, kristalsuiker, ei, zout, verse gist, water en de melk. Kneed deze dan 6 minuten, dat kan met de hand en met de machine. Na 2 minuten kneden voeg je ook de roomboter toe. Verdeel het vers gemaakte deeg in 10 balletjes, en laat die dan ongeveer 20 minuutjes staan. Vervolgens rol je deze balletjes uit tot 30 cm lange slierten. Ondertussen meng je de basterdsuiker, de citroensuiker en het kaneelpoeder en strooi je deze uit over een plankje of op het aanrecht. Druppel dan de slierten een beetje in water en rol ze vervolgens goed door het suikermengsel. Daarna rol je de slierten op in een bolusvorm. Verdeel de bolussen over een bakplaat die belegd is met bakpapier. Laat ze 5 minuten in de oven, haal ze er daarna uit en leg ze ondersteboven neer in een grote kom of schaal.

Jouw school

Lekker dichtbij!

Pieter Zeeman
Zierikzee

Met jouw talent vooruit!

1. Onderwijs dicht bij huis

- Lekker op de fiets
- Geen verloren tijd in de bus
- Samen met je vrienden en vriendinnen naar school
- Na school met je klasgenoten sporten, een verenigingsleven of gewoon chillen

2. Iedereen kan terecht

- We hebben alle afdelingen van het voortgezet onderwijs met extra aanbod

3. Er zijn veel bijzondere activiteiten

4. We werken samen met je basisschool en het vervolgonderwijs

5. We krijgen een gloednieuw schoolgebouw met onderwijs dat past bij jouw toekomst

6. Pieter Zeeman en Schouwen-Duiveland zijn er voor elkaar

Inschrijven? Informeer ernaar bij je basisschool

19 november
inloop 19.00 uur

Informatieavond speciaal aanbod

Voor leerlingen en ouders/verzorgers, aanmelden niet nodig.

werkbezoeken
groep 7 en/of 8

Op je basisschool krijg je te horen wanneer je met je klas op bezoek komt. Voor kinderen van basisscholen die geen werkbezoek afleggen is een extra werkbezoek op 11 december 2019 en 8 januari 2020. Aanmelden via info@pieterzeeman.nl o.v.v: 'werkbezoek'.

OPEN DAG
15 januari 2020

Om 13.15 uur start het programma voor de leerlingen, dit duurt tot 16.30 uur. Kom op tijd en mis niets!
Van 19.15 uur tot 21.30 uur zijn er minilessen, rondleidingen en voorlichtingen voor leerlingen en ouders/verzorgers.

